

DNR S2017/03877/FS PRO DNR 17-086

2017-10-31

Socialdepartementet

Yttrande över departementspromemorian "Utökade möjligheter till utbyte av läkemedel" (Ds 2017:29)

Pensionärernas Riksorganisation (PRO) har getts möjlighet att avge yttrande över rubricerat betänkande.

Författningsförslagen bedöms kunna träda i kraft den 1 januari 2019, med undantag för bestämmelsen om att de priser som har fastställts av TLV ska gälla även när läkemedlet är kostnadsfritt enligt smittskyddslagen, som föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.

Allmänt

I departementsskrivelsen "Utökade möjligheter till utbyte av läkemedel" presenteras förslag på en utvidgad möjlighet till utbyte av läkemedel. Det generiska utbytessystemet infördes 2002 och alla apotek är ålagda att alltid genomföra det generiska utbytet. Bytet sker mot ett läkemedel som oftast är billigare och med samma verksamma substanser. Systemet sparar, enligt Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, miljardbelopp som kan användas till annan hälso- och sjukvård. De generiska utbytena skapar därtill en prispress på läkemedel som minskar läkemedelskostnaderna, både för patienten och för staten.

Förslagen i skrivelsen berör i huvudsak två områden som påverkar patienter. Det handlar om generiskt utbyte av läkemedel som inte ingår i förmånerna till ett läkemedel som ingår i förmånerna och generiskt utbyte av läkemedel som har förskrivits med stöd av 7 kap. 1 § smittskyddslagen.

PRO har valt att lämna generella synpunkter, samt synpunkter på det förslag som handlar om utbyte av läkemedel som inte ingår i förmånerna.

PRO:s uppfattning om generiska utbyten

PRO ställer sig bakom systemet med generiska utbyten. Statens resurser ska användas effektivt och det generiska systemet har bidragit till minskade läkemedelskostnader, vilket PRO välkomnar. PRO anser samtidigt att det måste finnas större möjlighet till undantag för

äldre personer. Många äldre drabbas av allvarliga läkemedelsskador. Även om den verksamma substansen är densamma varierar tablettens utformning, färg, förpackning etc. Det ökar risken för sammanblandning.

PRO driver tillsammans med Apoteket och SPF Seniorerna projektet "Koll på läkemedel". Projektet syftar till att åstadkomma en säkrare läkemedelsanvändning hos äldre och publicerar årligen statistik över bland annat olämpliga läkemedel bland äldre. Tillsammans med de övriga parterna i projektet driver vi att ingen över 75 år ska behöva byta sitt läkemedel mot generika. Redan idag är det möjligt att som patient motsätta sig ett byte. Men det innebär att patienten får betala mellanskillnaden i pris, vilken inte heller ingår i högkostnadsskyddet. PRO och Koll på läkemedel kräver att grundregeln för personer över 75 år ska vara att generiska utbyten inte förekommer. Vidare ska högst ett generiskt utbyte få ske under ett recepts giltighetstid.

Utbyte av läkemedel som inte ingår i förmånerna

Det finns ett antal receptförskrivna läkemedel som inte ingår i förmånerna bland annat läkemedel inom urin-och könsorgan samt könshormoner, framför allt preventivmedel, östrogener och potensläkemedel. Vissa av dessa läkemedel är relativt vanliga hos äldre kvinnor och män. Det handlar om potenshöjande medel för äldre män och könshormoner för äldre kvinnor.

I departementspromemorian föreslås att öppenvårdsapotek ska byta ut ett läkemedel som inte ingår i förmånerna mot det tillgängliga läkemedel som ingår i förmånerna på liknande premisser som idag gäller för receptförskrivna läkemedel inom förmånerna.

PRO välkomnar lägre läkemedelskostnader för äldre personer och ställer sig därför bakom förslaget, med tillägget att personer över 75 år ska kunna motsätta sig ett byte utan att det innebär ökade kostnader för individen.

Christina Tallberg
Ordförande
PRO

Anna Werkelin Ahlin
Sakkunnig hälso- och sjukvård
PRO